

N:o 65.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 28 april 1893.
— — — — Andra Kammaren den 28 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Riksdagens år 1892 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1891.

(Statsutskottets utlåtande n:o 30.)

Till Konungen.

Efter pröfning af hvad Riksdagens nästlidna år församlade revisorer rörande verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1891 uti afgifven berättelse anmänt samt vederbörande förvaltande verk och myndigheter uti deröfver afgifna förklaringar hos Eders Kongl. Maj:t andragit, får Riksdagen i nedannämnda ärenden anföra följande.

Krigsskolan.

Af förekommen anledning hafva revisorererna ifrågasatt, huruvida icke den s. k. Solnaskogen borde ställas under domänstyrelsens vård och förvaltning, med iakttagande deraf att krigsskolan fortfarande måtte

komma i åtnjutande af de medel, som inflöte genom försäljning af de å området afverkade skogsalster.

I afgifvet utlåtande med anledning af de anmärkningar, revisorerna framställt rörande krigsskolans räkenskaper har chefen för skolan i afseende å förenämnda fråga anfört, att värden och förvaltningen af Solnaskogen under de senare åren kräft ganska mycken tid för krigsskolans chef och äfven omkostnader för skolan.

Å ena sidan hade vid tiden för nuvarande chefens tillträde af befalet öfver krigsskolan klarligen framgått, att en stor del träd vore öfvermogna, började torka i topparne samt delvis ock vore innanruttna, hvarför de snart borde tillgodogöras, om de ej skulle falla i värde, och å andra sidan funnes, ehuru några smärre planteringar redan derföret tid efter annan företagits, ej obetydliga öppna samt glest bevuxna delar inom skogsområdet, hvilka borde med det snaraste iplanteras för att få återväxten i tid och myckenhet nog ordnad.

Under våren 1891 hade chefen derför låtit att börja med endast på grund af en plan, uppgjord efter hans anvisning af den examinerade skogsvaktaren, dika för och plantera ut 4,500 stycken tall- och 3,500 stycken granplantor, till en kostnad för krigsskolan af omkring 350 kronor.

Då på grund af den härunder vunna erfarenheten visat sig, att en fullständigare och mera omfattande plan för såväl afverkning som ordnandet af återväxten borde uppgöras och följas, hade chefen anhållit hos jägmästaren i Stockholms revir Hj. Öhrström om biträde med dylik planläggning. På grund af dennes anvisningar på stället hade derefter år 1892 afverkats 73 större och mindre träd för skolans behof och verkstälts dikning för och utplanterande af 7,500 stycken tall- och 7,500 stycken granplantor, hvarefter bemälde jägmästare under juli månad nästlidet år afgifvit yttrande om skogshushållningen vid krigsskolan. Utgifterna under 1892 för skogsvården hade, oafsedt egna drängars arbete dervid, belöpt sig till omkring 320 kronor.

För år 1893 återstode fullständigandet af planteringarna på öppnare delar samt inplanterande å med större träd glesare bevuxna delar inom de äldre bestånden, med hur många plantor och till hvilken kostnad kunde ännu ej med visshet uppgifvas.

Från och med 1894 syntes kostnaderna för skogsvården böra blifva betydligt mindre, än de varit under åren 1891, 1892 och 1893.

För en jemn och planmessig vård af Solnaskogen vore fördelaktigt, om densamma ställes under domänstyrelsens förvaltning, och med hänsyn till chefens för krigsskolan mångahanda öfriga och ur

militärisk synpunkt viktigare åligganden syntes det fördelaktigt, om han vunne befrielse från den ej obetydliga omsorgen om Solnaskogens förvaltning.

För krigsskolans ekonomi vore det emellertid nödvändigt, att hon framgent såsom hittills finge tillgodogöra sig de inkomster, som dels in natura och dels genom försäljning kunde inflyta från skogsalstren ur Solnaskogen, men ej af dessa allenast, utan ock af de tomtören, stenbrott och skogsbeten m. m., deraf inkomst kunde beredas krigsskolan. Vidare vore det för skolans ekonomi af vikt, att de förvaltningskostnader, som hon tilläfsventyrs icke kunde komma att undgå att genom domänstyrelsen få vidkännas, måtte varda så små som möjligt, hvarvid det vore att märka, att, såsom ofvan påpekats, om ock 1891 och 1892 omkostnaderna varit och 1893 ännu skulle blifva rätt betydliga, desamma likväl för framtiden, sedan allt blifvit planerligt ordnad, beräknats blifva ganska obetydliga, om krigsskolan fortfarande skulle utöfva vården och förvaltningen af skogen i fråga.

På ofvan anförda skäl samt under ofvan framställda vilkor och förutsättning tillstyrkte chefen för krigsskolan revisorernas framställning om Solnaskogens ställande under domänstyrelsens vård och förvaltning.

I likhet med hvad revisorerna ifrågasatt och chefen för krigsskolan jemväl förordat anser Riksdagen fördelaktigt, att vården och förvaltningen af Solnaskogen öfverflyttas från chefen vid skolan till domänstyrelsen, utan att derigenom må föranledas rubbning i de behållna inkomster, som hittills tillflutit skolan från berörda skog; och får vid sådant förhållande Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke den invid Karlberg belägna Solnaskogen lämpligen må ställas under domänstyrelsens vård och förvaltning, dock utan förändring i den krigsskolan medgifna rätt att tillgodonjuta derifrån inflytande inkomster.

Jernvägsstyrelsen.

Revisorerna, som i ändamål att taga närmare kännedom om en del af statens jernvägsbyggnader i Norrland samt arbetena å jernvägens vidare utsträckning mot norr befarit såväl jernvägen från Stockholm till Vännäs som ock de vid revisorernas resa ännu ej för trafik öppnade bandelarne Mellansel—Örnsköldsvik och Vännäs—Ekån, hafva med anledning af de iakttagelser, de gjort under denna resa, anført bland annat, att, i likhet med hvad vid statens öfriga jernvägar egde

rum, jernvägen i Norrland vore utefter hela linien omgifven af stängsel. Med hänsyn till ej allenast den genom stängslets uppförande förhöjda anläggningskostnaden utan äfven kostnaderna för dess underhåll, i hvilket afseende revisorerna meddelat, att enligt jernvägsstyrelsens senaste årsberättelse utgifterna vid stambanorna för stängsels underhåll år 1891 uppgått till 148,829 kronor 88 öre, hafva revisorerna uttalat den mening, att stängsel kring jernvägen borde i Norrland på de vidsträckta, obebodda skogsmarker, som der genomskäras, kunna i regeln undvaras; och särskildt syntes sådan hägnad obehöflig, der jernvägen löpte genom kronan tillhöriga marker, å hvilka kreatursbete icke egde rum.

I afgifvet utlåtande i anledning af revisorernas framställningar rörande statens jernvägar har jernvägsstyrelsen beträffande förenämnda fråga anfört, att det ej syntes tillrådligt att minska eller borttaga stängslet utefter de norrländska banorna, då all den mark, stambanan genomginge, genomströfvades af betande boskapskreatur, hvarför det äfven visat sig nödigt att å skogsmark vid banans byggande snarast möjligt uppföra stängsel till undvikande af olyckshändelser. Norra stambanan genomginge endast på helt korta sträckor mindre kronoparker, och då dessa i allmänhet icke vore inhägnade, förefunnes ingen anledning att vid banans framdragande öfver dem utesluta jernvägsstängslet.

Allt från början af statsjernvägarnes anläggande har den uppfattning varit rådande, att jernvägarne borde skyddas medelst stängsel. Under senare tider hafva emellertid förändrade åsikter om sådant stängsels nödvändighet gjort sig gällande.

Vid fråga om anslag till Luleå—Gellivara-banans försättande i fullständigt skick uttalade 1892 års lagtima Riksdag i skrifvelse angående föreslagna jernvägsbyggnader för statens räkning den åsigt, att en gods bana, som genomlöper aflägsna, folktomma bygder och endast trafikeras med långsamt gående tåg, icke för trafikens säkerhet erfordrade stängsel.

Erfarenheten vid enskilda jernvägar torde äfven i flera fall hafva ådagalagt, att stängsel kan undvaras utan fara för jernvägstrafiken; och om, å ena sidan, i saknad af stängsel jernvägarne äro utsatta för skada å bauvallen, förorsakad af kreatur, torde å andra sidan böra tagas i betraktande, att de utgifter, som för sådan skadas botande kunna erfordras, icke torde vara jemförliga med kostnaden för stängsels uppförande och underhåll. Härjemte är att märka, att i samma mån som

talrika öfvergångar i jernvägens plan förefinnas, stängslets skydd minskas genom osäkerheten, att de till öfvergångarna ledande grindarne hållas vederbörligen stängda. Och det torde kunna ifrågasättas, huruvida ej större fara för jernvägstrafiken föranledes af kreatur, som befinna sig på instängd bana än på ohägnad, enär iakttagits, att vid annalkande tåg kreatur i förra fallet löper utefter banan, tills det uppnås af tåget, men i senare fallet har större benägenhet att begifva sig bort från banvallen.

Hvad särskildt de norrländska jernvägarna beträffar, så om än, såsom jernvägsstyrelsen uppgifvit, den nu färdiga stambanan genomgår endast på helt korta sträckor mindre kronoparker, kommer dock den del af banan, som drages norrut från Degerfors, att löpa genom synnerligen vidsträckta kronomarker, der stängsel under alla förhållanden synes mindre behöfligt.

Ehuru väl på många orter redan nu anbragt stängsel måhända skulle kunna utan olägenhet undvaras, har Riksdagen icke velat för närvarande ifrågasätta, att sådant stängsel ej vidare må underhållas; men beträffande det fortsatta jernvägsbyggandet i öfre Norrland har Riksdagen, med biträdande af den utaf revisorerna uttalade mening, ansett sig böra underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning, huruvida icke, till besparing i kostnaderna för jernvägens byggande och underhåll, densamma må i regeln kunna lemnas ohägnad.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, i hvad mån stängsel utefter den ännu ej fullbordade delen af statsbanan i Norrland må kunna undvaras.

Vid jemförelse mellan den af Eders Kongl. Maj:t fastställda arfvodesstat för statens jernvägstrafik för år 1891 samt den arfvodesstat för samma år, jernvägsstyrelsen låtit publicera och tillämpat, hade revisorerna, enligt hvad i berättelsen vidare meddelas, funnit, att dessa stater icke i alla delar öfverensstämde med hvarandra. För revisorerna hade såsom anledning härtill uppgifvits, att åtskilliga poster i den af jernvägsstyrelsen publicerade arfvodesstaten grundade sig å en särskild omkostnadsstat. Jernvägsstyrelsens ytterst knapphändiga protokoll, af hvilka revisorerna tagit del, innehölle emellertid icke någon upplysning derom, att sådan stat för år 1891 skulle hafva uppgjorts. På grund af dessa anmärkningsvärda förhållanden, och då uppgörandet af en

detaljerad omkostnadsstat för hvarje år syntes vid hvarje hushållning vara med god ordning öfverensstämmande samt vid en förvaltning af den omfattning som den ifrågavarande vore af den största vigt och betydelse, hade revisorerna, hvilka visserligen beaktat hvad Eders Kongl. Maj:t i bref den 22 december 1882 uti förevarande ämne uttalat, velat såsom sin åsigt framhålla, att jernvägsstyrelsen borde åläggas att före utgången af hvarje år låta uppgöra och Eders Kongl. Maj:ts pröfning underställa en detaljerad omkostnadsstat för nästföljande år, grundad på för ändamålet företagen utredning och upprättad med iakttagande af största möjliga sparsamhet.

I förenämnda utlåtande har jernvägsstyrelser med afseende å revisorernas omförmälda framställning erinrat, att sådan stat årligen uppgjorts och tillika med arfvodesstaten, som ju egentligen utgjorde en del af densamma, understälts Eders Kongl. Maj:ts pröfning ända till och med 1880; att derefter, sedan det under hand meddelats, att omkostnadsstatens framläggande till stadfästelse icke erfordrades, förmodligen därför att omkostnaderna efter Riksdagens förslag icke längre upptoges i riksstaten, utan endast behållningen af jernvägstrafiken, under de två påföljande åren endast arfvodesstaten af Eders Kongl. Maj:t faststälts, men att styrelsen år 1882 vid afgifvandet af sina förslag rörande kostnaderna för år 1883 särskildt anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, om icke, såsom förut varit öfligt, i detalj pröfva och fastställa de särskilda i det inlemnade förslaget till omkostnadsstat upptagna posterna, dock genom ett godkännande af de för de olika afdelningarna beräknade summorna och totalbeloppet utgifter, fastställa som förslagsanslag det belopp, hvaröfver styrelsen egde förfoga för drift och underhållskostnadernas bestridande, hvilken anhållan Eders Kongl. Maj:t, enligt bref den 22 december 1882, i sammanhang med fastställande af den för följande året föreslagna arfvodesstaten, förklarar — då Eders Kongl. Maj:t vore förvissad, att styrelsen läte sig angeläget vara att iakttaga all möjlig sparsamhet i fråga om utgifter för uppehållet af statens jernvägstrafik, så att ofvanberörda summor icke måtte öfverskridas, utan fastmera besparingar derå göras — icke till något särskildt uttalande föranleda.

På grund häraf hade styrelsen sedan dess ej sökt fastställelse af de upprättade *omkostnadsstaterna*, men vore redo att å nyo underställa dem, och det så mycket hellre, som det ju icke kunde vara annat än till trygghet för styrelsen, om gränsen för den summa, hon under ett år finge använda för drift och underhåll, blefve af den högsta myndigheten faststæld.

Då det synes med god ordning öfverensstämmande, att, på sätt i afseende å den för statens jernvägstrafik gällande arfvodesstaten eger rum, äfven en omkostnadsstat för jernvägsstyrelsen årligen varder till Eders Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemnad och af Eders Kongl. Maj:t faststæld, har Riksdagen funnit sig böra förorda det i sådant afseende af revisorerna framställda förslag, hvilket äfven af jernvägsstyrelsen biträdts, och får alltså anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke jernvägsstyrelsen må åläggas att hvarje år uppgöra och till Eders Kongl. Maj:ts pröfning insända detaljerad omkostnadsstat att för det nästpåföljande året tillämpas.

Telegrafverket.

Jemte förmälan att formulär för telegrafverkets räkenskaper icke blifvit af Eders Kongl. Maj:t faststældt samt att detta verks hufvudbok, till en början mycket enkel, efter hand i mån af verkets utveckling erhållit den form, som densamma under de senare åren intill år 1891 företett, hafva revisorerna meddelat, att, så vidt revisorerna kunnat finna, någon anmärkning mot denna form icke framstälts, med undantag deraf att 1891 års revisorer uttalat den åsigt, att särskild räkenskap borde föras rörande telefonmedlen utan sammanblandning med redogörelsen rörande telegrafmedlen. I det med anledning af revisorernas omförmälda uttalande afgifna utlåtande hade telegrafstyrelsen, på angifna skäl, förklarar, att det för närvarande icke vore möjligt att utan sammanblandning föra helt och hållet skilda räkenskaper för telegraf- och telefonväsendet; men då telegrafstyrelsen i det syfte, som revisorerna i sin berättelse omförmält, för stationernas och öfrige underlydandes redogörelser redan infört nya formulär, i hvilka inkomst- och utgiftstitlarne vore skilda i två kolumner, den ena för telegraf- och den andra för telefonmedel, skulle styrelsen blifva i tillfälle att år 1892 uppställa telegrafverkets räkenskaper på ett sådant sätt, att det af revisorerna åsyftade ändamål skulle i hufvudsak förverkligas.

Från och med år 1891 hafva, enligt hvad revisorerna vidare anført, telegrafverkets räkenskaper uppstälts efter en förändrad plan; men denna förändring hade, så vidt revisorerna kunnat finna, icke varit egnad att främja förenämnda mål. Många af de siffror, som vore upptagna uti den i revisionsberättelsen intagna tabell öfver telefonmedlen, hade endast med stor svårighet, och efter inhemtade upplysningar från verkets administrativa byrå, kunnat af revisorerna återfinnas i telegraf-

verkets hufvudbok. Ett sådant missförhållande måste medföra osäkerhet vid räkenskapernas granskning; och då det i förevarande fall vore så mycket nödvändigare att komma till ett noggrant resultat, som, enligt Riksdagens på framställning af Eders Kongl. Maj:t gjorda medgifvande, det öfverskott, som kunde å telegrafinkomsterna uppstå, finge af Eders Kongl. Maj:t användas för *telegrafverkets* tidsenliga utveckling och förbättring, så kunde revisorerna redan af denna anledning icke anse den nu gjorda förändringen i uppställningen af telegrafverkets räkenskaper tillfredsställande.

Då efter mångåriga förberedelser ett nytt formulär för rikshufvudboken genom kongl. brefvet den 15 februari 1855 fastställdes, hade tillika framhållits önskvärdheten deraf, att de förvaltande verkens samt alla redovisande embets- och tjänstemäns räkenskaper blefve uppgjorda i möjligaste likstämmighet med den nya planen för riksbokslutet, på det desammas resultat måtte med lätthet och utan vidlyftiga omslut kunna i rikshufvudboken intagas. Eders Kongl. Maj:t hade ock anbefalt statskontoret att för de särskilda myndigheterna uppgöra och till Eders Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemna räkenskapsformulär, upprättade med nu angifna syfte.

Att telegrafverkets hufvudbok för år 1891 icke motsvarade de anspråk på likstämmighet med planen för riksbokslutet, som i åberopade kongl. bref af den 15 februari 1855 uppställdes, framginge af hvad ofvan blifvit anfördt, då ju i rikshufvudboken endast inginge redogörelse för telegrafmedlen och icke för telefonmedlen, men redogörelsen för dessa två slag af medel vore i telegrafverkets hufvudbok sammanblandade, och följaktligen denna hufvudboks resultat icke kunde utan svårighet i rikshufvudboken intagas.

Denna svårighet ökades deraf, att i telegrafverkets af revisorerna nu granskade räkenskaper — i olikhet med hvad förut varit förhållandet — införts värden af telegraf- och telefonlinier samt inventarier. Beträffande denna åtgärd anförde revisorerna, att det syntes dem så mycket anmärkningsvärdare, att densamma blifvit utan Eders Kongl. Maj:ts tillstånd vidtagen, som Eders Kongl. Maj:t i åberopade kongl. bref den 15 februari 1855 — med anledning af den af rikets vid 1847—1848 årens riksdag församlade ständer väckta fråga om uteslutande från allmänna verks penningeredovisningar af värden å fastigheter samt å vissa inventarier och materialier, som icke kunde till rörliga tillgångar räknas, eller i allmänhet till liqvider för det allmännas räkning begagnades — förklarar, att, sedan nya formulär för de förvaltande verkens räkenskapsföring blifvit genom statskontoret uppgjorda samt af Eders Kongl.

Maj:t pröfvade och fastställda, förenämnda fastighets- och inventarievärden icke vidare borde uti ifrågavarande räkenskaper ingå. Härjemte hafva revisorerna uttalat den uppfattning, att det, med hänsyn till angelägenheten att vinna dels likformighet i sättet för de offentliga räkenskapernas upprättande, dels åskådlig öfversigt öfver de ifrågavarande allmänna medlens redovisning och förvaltning, vore önskvärdt, att värdena af materiel och inventarier åter blefve ur telegrafverkets räkenskaper uteslutna. Men *om* särskilda skäl skulle föranleda Eders Kongl. Maj:t att i förevarande hänseende medgifva ett undantag för telegrafverket, i likhet med hvad förut för statens jernvägar egt rum, så syntes dock införandet af dessa värden i räkenskaperna böra ske först sedan ett noggrannare öfvervägande af sättet härför föregått, så att förändringen dels komme att öfverensstämma med i öfrigt för telegrafverket gällande bestämmelser, dels icke omöjliggjorde en öfversigt af de i bokslutet afsedda förhållanden.

Jemte erinran att Riksdagen, på samma gång som den till telegrafverket anvisat ett reservationsanslag, lika med det belopp, till hvilket inkomstiteln »telegrafmedel» blifvit beräknad, derjemte gjort ett medgifvande beträffande det öfverskott, som kunde å telegrafinkomsterna uppstå, yttra revisorerna vidare, att häraf borde följa, att telegrafverkets räkenskaper så fördes, att de utvisade, huru stort detta öfverskott för året vore, men att så icke kunde ske, om räkenskaperna allt framgent fördes som för år 1891, enär det i rikshufvudboken såsom reservation till år 1892 upptagna beloppet 300,493,76 kronor icke förekomme i den i telegrafverkets hufvudbok för år 1891 utförda utgående balansen.

Efter anförande af ett exempel å huru invecklade telegrafverkets räkenskaper visat sig vara, hafva revisorerna slutligen anført, att, då ett nytt räkenskapsformulärs upprättande för telegrafverket uppenbarligen vore af behovet påkalladt, önskvärdt vore, att ett sådant formulär måtte varda, efter statskontorets hörande, af Eders Kongl. Maj:t fastställt.

I häröfver afgifvet utlåtande har telegrafstyrelsen anført, att den omständigheten att, på sätt revisorerna jemväl framhållit, något räkenskapsformulär ej blifvit för telegrafverket fastställt, syntes hafva berott derpå, att verket år 1855, då nytt räkenskapsformulär för de förvaltande verken påjudits, varit helt nytt och att verkets inkomster och utgifter då ännu ej intagits i riksstaten, hvilket ej skett förr än flere år senare, eller i början af 1870-talet. Samma förhållande egde nu rum beträffande verkets telefonväsende, för hvilket redogörelse ej inginge i rikshufvudboken.

Telegrafstyrelsen hade vid ett föregående, med detta likartadt tillfälle, som af statsrevisorerna äfven omnämnts, angifvit de skäl, hvarför, åtminstone för det närvarande, det icke vore möjligt att utan sammanblandning föra helt och hållet skilda räkenskaper för telegraf- och telefonväsendet. Ur den för de begge slagen af medel gemensamma hufvudboken hade styrelsen dock alltid i den berättelse om telegrafverkets förvaltning, hvilken styrelsen, jemlikt instruktion, hade att årligen till Eders Kongl. Maj:t afgifva, sökt lemna en möjligast noggrann redogörelse för förhållandet med de särskilda medlens ställning, hvilken berättelse styrelsen tillföre varit i tillfälle att, jemte det stadgade räkenskapssammandraget, kunna vid tiden för revisionen till revisorerna öfverlemna. Berättelsen för år 1891 hade likväl icke hunnit att till trycket befordras i så god tid, att den kunde, såsom önskligt varit, revisorerna delgifvas, hvilket förhållande varit beroende på att hufvudboksarbetet ej hunnit i vanlig tid afslutas. Orsaken härtill låge i den från och med samma år tillämpade förändring i telegrafverkets räkenskapsväsende, hvarigenom värdet af verkets hela egendom blifvit i räkenskapen intaget, hvilket nya bokföringssätt varit förenadt med många svårigheter och kraft betydligt ökad arbete.

I anledning af revisorernas uttalande derom, att denna åtgärd syntes anmärkningsvärd, har telegrafstyrelsen dels åberopat det sakförhållande, att styrelsen hvarken genom erhållen särskild skrifvelse eller genom Svensk författningssamling varit i tillfälle att taga kännedom om ofvanberörda kongl. bref till statskontoret af den 15 februari 1855, dels anført de skäl, som föranledt vidtagandet af ifrågavarande förändring af telegrafräkenskapernas uppställning.

Telegrafverket använde nemligen för sin verksamhet en dyrbar materiel och vore i sådant hänseende bland de förvaltande verken närmast jemförligt med statens jernvägar, som derfor syntes telegrafstyrelsen böra lämpligast tagas till mönster i förevarande hänseende. Beträffande den egentliga telegrafverksamheten, kunde denna förändring i räkenskapsväsendet anses väl icke alldeles nödvändig, men dock af otvifvelaktigt intresse för bedömandet af det ekonomiska resultatet af sagda verksamhet; men genom den nya verksamhetsgren, som telegrafverket erhållit genom telefonväsendet, och den stora utveckling, som detsamma under senaste åren vunnit, hade deremot den ifrågavarande räkenskapsförändringen af styrelsen ansetts oundgängligen nödig. Telegrafverket hade nemligen för telefonanläggningar erhållit dels betydliga anslag utan återbetalningsskyldighet, dels låneanslag. Hvertill dessa medel skolat användas, hade styrelsen vid derom gjorda framställningar

för hvarje gång fått i detalj uppgifva, och borde därför lätt inses nödvändigheten för styrelsen att kunna visa det ekonomiska resultatet af hvarje inköpt eller anlagdt telefontät eller, med andra ord, affärens större eller mindre godhet. Värdet af ett telefontät förändrades upphörligen genom detsamma utvidgning eller, efter inköp af enskildt sådant nät, genom dettas ombyggnad och komplettering, hvilket äfven borde kunna af räkenskaperna visas.

Om därför hufvudbokens uppställning bibehållits oförändrad, skulle, enär verket häftade i skuld för lån i och för telefonväsendet till belopp af öfver 3,000,000 kronor, det egendomliga förhållande inträffat, att räkenskapen kommit att utvisa en stor skuldsumma, men en jemförelsevis ringa tillgång. Vidare skulle det hafva mött svårighet att något så när med noggrannhet kontrollera, att den af telegrafverket i stora kvantiteter köpta materiel blefve rättvist debiterad på de många olika titlarne af telegraf- och telefonanläggning och underhåll vid hvarje station och telefontät, derest icke materielens pris finge i räkenskapen upptagas såväl vid underlydande telegraf- och telefonstationer och hos vederbörande ingenjörer vid liniebyggnaderna, som ock derefter hos centralförvaltningen. De anförda skälen syntes tillräckligt visa nödvändigheten af den vidtagna åtgärden med materiel-värdernas intagande i hufvudboken. Styrelsen hyste den uppfattning, att telegrafverkets räkenskap borde vara så uppställd, att det blefve möjligt framvisa såväl i sin helhet som i detalj det ekonomiska resultatet af telegraf- och telefonverksamheten, äfven om härigenom större besvär skulle förorsakas vederbörande vid rikshufvudbokens upprättande.

Telegrafstyrelsen, som vid värdebeloppens intagande i 1891 års räkenskap sökt, så vidt möjligt, bibehålla den förutvarande uppställningen af hufvudboken, medgäfvade gerna, att sättet, hvarpå detta skett, till en början icke varit fullt tillfredsställande, utan vållat svårigheter icke allenast vid räkenskapens granskning, utan äfven vid dess uppgörande, af hvilken anledning styrelsen redan gått i författning om utarbetande af ett detaljeradt förslag till räkenskapsväsendets bättre ordnande från och med innevarande år.

Derest Eders Kongl. Maj:t, med anledning af hvad sålunda i förberörda hänseende förekommit, skulle finna för godt besluta om nytt räkenskapsformulär för telegrafverket, hemställde telegrafstyrelsen, att med upprättandet af förslag till sådant formulär måtte få anstå, till dess att någon erfarenhet vunnits om resultatet af den nyss omförmälda åtgärd, som af telegrafstyrelsen vidtagits till förbättrande af telegrafverkets räkenskapsväsende för tiden från och med år 1893.

Utan att vilja inlåta sig på bedömande af, huruvida värdena af materiel och inventarier lämpligen böra i telegrafverkets hufvudbok upptagas eller ej, har Riksdagen funnit det vara af vigt, att formulär för detta verks räkenskaper varder, på sätt i afseende å öfriga allmänna verks räkenskaper egt rum, af Eders Kongl. Maj:t efter statskontorets hörande fastställt, dervid Eders Kongl. Maj:t lärer komma att afgöra, huruvida undantag från de genom kongl. brefvet den 15 februari 1855 meddelade bestämmelser angående inventariervärdens uteslutande från verkens penningeredovisningar må anses vara beträffande telegrafverket af förhållandena påkalladt.

I afseende å uppställningen af telegrafverkets medelsredogörelse har Riksdagen vidare velat ansluta sig till den af både 1891 och 1892 årens revisorer uttalade mening derom, att särskild räkenskap bör föras rörande telefonväsendet, utan sammanblandning med redogörelsen för telegrafmedlen. De betydande belopp, som numera användas för telefonväsendets utveckling, synas i och för sig utgöra giltig anledning till en sådan åtgärd; och härtill kommer att, på sätt nästlidet års revisorer erinrat, det öfverskott, som uppstår å telegrafinkomsterna, enligt Riksdagens medgifvande får användas till telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring, till följd hvaraf utaf räkenskaperna tydligen bör framgå, att detta öfverskott tages i anspråk allenast för telegrafverket och ej för telefonväsendet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke nytt formulär för telegrafverkets räkenskaper må, efter statskontorets hörande, af Eders Kongl. Maj:t fastställas, dervid Eders Kongl. Maj:t täcktes pröfva, huruvida icke detta verks räkenskaper må föras på sådant sätt, att redogörelserna för telegraf- och telefonmedlen varda åtskilda.

Stockholm den 28 april 1893.

Med undersåtlig vörndnad.
